

K E N D E L S E

Afsagt 11. februar 2022

(Højesteretsdommer Jørgen Steen Sørensen)

i

Faglig voldgiftssag nr. FV 2021-688

Lærernes Centralorganisation

(advokat Jacob Goldschmidt)

mod

KL

(advokat Jørgen Vinding)

1. Uoverensstemmelsen

Sagen angår, om en lærers individuelle opsigelsesvarsel skal iagttages ved bortfald af personlige tillæg i henhold til § 5, stk. 8 a, i overenskomst for lærere m.fl. i folkeskolen og ved specialundervisning for voksne (2015).

2. Påstande

Klager, Lærernes Centralorganisation, har påstået følgende:

- 1) KL skal anerkende, at det individuelle opsigelsesvarsel skal iagttages ved bortvarsling af personlige tillæg i henhold til § 5, stk. 8 a, i overenskomst for lærere m.fl. i folkeskolen og ved specialundervisning for voksne (2015).
- 2) KL skal anerkende, at de lærere, der har mistet tillægget uden iagttagelse af det nævnte varsel, har krav på efterbetaling i en periode svarende til dette varsel med tillæg af procesrente fra forfaldstidspunktet for den enkelte ydelse.

Indklagede, KL, har påstået frifindelse.

KL har nedlagt følgende selvstændige subsidiære påstande:

- 1) Lærernes Centralorganisation skal anerkende, at de i sagen omhandlede lærere fra Syddjurs Kommune (A, B, C, D, E, F, G, H, J, K, L og M) modtog varsel om bortfald af det personlige specialundervisningstillæg senest inden udgangen af juni 2016.
- 2) Lærernes Centralorganisation skal anerkende, at den i sagen omhandlede lærer fra Randers Kommune (N) modtog varsel om bortfald af det personlige specialundervisningstillæg inden udgangen af juni 2018.

Over for indklagedes selvstændige subsidiære påstande har klageren påstået afvisning, subsidiært frifindelse.

3. Sagens behandling ved faglig voldgift

Sagen blev mundtligt forhandlet den 3. februar 2022 med højesteretsdommer Jørgen Steen Sørensen som opmand.

Sidedommere for klageren var afdelingschef Camilla Vendelboe Hagensen, Danmarks Lærerforening, og chefkonsulent Lene Maigaard, Lærernes Centralorganisation.

Sidedommere for indklagede var chefkonsulent Lars Ørskov Schmidt, KL, og chefkonsulent Anne Færge Bork, KL.

Forhandlingen fandt sted i KL.

Der blev afgivet forklaring af O, P og Q.

Der var efter votering ikke flertal for et resultat blandt sidedommerne. Afgørelsen skal derfor træffes af opmanden.

4. Overenskomstgrundlaget

Ved forhandlingerne i 2015 om en ny overenskomst for lærere m.fl. i folkeskolen og ved specialundervisning for voksne blev det aftalt at afskaffe et timebaseret tillæg til lærere, (skole)konsulenter og børnehaveklasseledere, der varetager specialundervisning og specialpædagogisk bistand i særlige klasser mv.

Overenskomstens § 5, stk. 1, 7, 8 og 8 a, har denne ordlyd:

"§ 5. Funktionsløn

Stk. 1

Funktionsløn ydes ud over grundlønnen og eventuel kvalifikationsløn. Funktionsløn baseres på de funktioner (arbejds- og ansvarsområder), der er knyttet til den enkelte stilling/gruppe af stillinger. Funktionerne skal være særlige funktioner, der ligger ud over de funktioner, der forudsættes varetaget for grundlønnen.

...

Stk. 7

Den lærer, der varetager stedfortræderfunktionen ved skoler, herunder også observations- og heldagsskoler, hvor der ikke er ansat en mellemlider, jf. Overenskomst for ledere m.fl. inden for undervisningsområdet, ydes et tillæg på 15.400 kr. Tillægget ydes uafhængigt af beskæftigelsesgraden.

...

Stk. 8

Der ydes til lærere, (skole)konsulenter og børnehaveklasseledere, der varetager specialundervisning/specialpædagogisk bistand i særlige klasser eller andre enheder svarende til klasser, et ikke-pensionsgivende tillæg på 32,43 kr. pr. time. [O.15]Tillægget bortfalder med virkning fra 1. august 2015.[O.15]

...

Stk. 8 a

[O.15]Pr. 1. august 2015 ydes et ikke-pensionsgivende personligt tillæg til lærere, (skole)konsulenter og børnehaveklasseledere, der både før og efter den 1. august 2015 varetager undervisning i henhold til § 5, stk. 8.

Det personlige tillæg udgør størrelsen af ovennævnte tillæg beregnet på baggrund af udbetalinger i skoleåret 2014/2015. Det personlige tillæg oppebæres som en personlig ordning, så længe vedkommende varetager den pågældende undervisning.

Tillægget omregnes til grundbeløb i 31/3 2000 niveau.[O.15]"

Bestemmelsen i § 5, stk. 8, svarer – bortset fra sætningen om bortfald med virkning fra 1. august 2015 – til den tilsvarende tidligere overenskomst. Bestemmelsen i stk. 8 a blev indsat i overenskomsten i 2015.

I parternes forhandlingsprotokol af 15. februar 2015 anføres bl.a.:

"2.m. Bortfald af tillæg, folkeskolen mv.

I overenskomst for lærere m.fl. i folkeskolen og ved specialundervisning for voksne ophæves tillæggene i § 5, stk. 8 og stk. 10 med virkning fra den 1. august 2015.

...

2.p. Personlig ordning ved bortfald af tillæg

Der ydes pr. 1. august 2015 et personligt tillæg til lærere, (skole)konsulenter og børnehaveklasseledere, der både før og efter 1. august 2015 varetager undervisning i henhold til:

- § 5, stk. 8 i Overenskomst for lærere m. fl. i folkeskolen og specialundervisning for voksne,

...

Det personlige tillæg udgør størrelsen af ovenstående tillæg beregnet på baggrund af udbetalinger i skoleåret 2014/2015. Det personlige tillæg oppebæres som en personlig ordning, så længe vedkommende varetager den pågældende undervisning.

Tillægget omregnes til grundbeløb i 31/3 2000 niveau."

I forbindelse med urafstemningen om overenskomsten i 2015 udsendte Danmarks Lærerforening en orientering til sine medlemmer ("Aftaleresultatet 2015"). Her anføres bl.a.:

"Specialundervisningstillæg

Det nuværende specialklassetillæg på ca. 42 kr. pr. time for lærere, børnehaveklasseledere og konsulenter konverteres pr. 1. august 2015 til et personligt fast årligt tillæg for dem, der underviser i specialklasser i både skoleåret 2014/15 og i skoleåret 2015/16.

Det personlige årlige tillæg vil få en størrelse svarende til udbetalingerne i skoleåret 2014/15. Man beholder det personlige tillæg, så længe man underviser i specialklasser.

Samtidig (pr. 1. august 2015) bortfalder det nuværende timetillæg.

Også tillægget på ca. 19 kr. pr. time for undervisning af elever, der modtager specialundervisning som støtte i den almindelige undervisning, bortfalder pr. 1. august 2015.

Midlerne fra de bortfaldne specialundervisningstillæg er brugt i finansieringen af omklassificeringerne mv.”

I en FAQ af 6. november 2015 udgivet af klager og indklagede i fællesskab anføres bl.a.:

"Personlig ordning for specialundervisningstillæg

Pr. 1. august 2015 bortfalder flere specialundervisningstillæg, herunder tillæg for undervisning i særlige klasser. De lærere, der både før og efter 1. august varetager undervisning i særlige klasser i henhold til overenskomsten for lærere m.fl. i folkeskolen, § 5 stk. 8 og overenskomst for lærere i ungdomsskolen, § 5 stk. 5 får et personligt tillæg, som udgør størrelsen af ovennævnte tillæg beregnet på baggrund af udbetalinger i skoleåret 2014/2015. Det personlige tillæg oppebæres som en personlig ordning, så længe vedkommende varetager den pågældende undervisning. Tillægget omregnes til grundbeløb i 31.3.2000-niveau, som udbetales løbende med 1/12 pr. måned. Tillægget er som de hidtidige tillæg for undervisning i særlige klasser ikke pensionsgivende.

Nedenfor ses de hyppigst stillede spørgsmål vedr. denne personlige ordning samt KL og LC's fælles besvarelse af disse spørgsmål.

...

2) Spørgsmål: Er der en nedre grænse for, hvor kort en periode det personlige tillæg skal gives?

Svar: Tillægget udbetales pr. måned, så længe den pågældende undervisning varetages (opgjort pr. måned).

...

6) Spørgsmål: Skal en lærer, der flytter mellem kommunens skoler og begge steder varetager undervisning, der tidligere ville udløse tillæg, bibeholde sin personlige ordning, selvom der kan være tale om andre timetal på den nye skole?

Svar: Den personlige ordning knytter sig til lærerens nuværende ansættelsesforhold (i kommunen) og gælder så længe læreren i ansættelsesforholdet varetager undervisning, der ville have udløst tillæg jf. den hidtidige 5 stk. 8 i folkeskolelæreroverenskomsten og § 5 stk. 5 i ungdomsskolelæreroverenskomsten."

Efter overenskomstens § 9 gælder for ansatte vilkår svarende til funktionærlovens bestemmelser, medmindre der er aftalt fravigelser.

5. Sagsfremstilling

Ved brev af 25. april 2018 rettede Danmarks Lærerforening henvendelse til Syddjurs Kommune. I brevet anføres bl.a.:

"Resume af sagen:

Indtil 31. juli 2015 blev der jf. Overenskomsten for lærere m.fl. i folkeskolen ... udbetalt et funktionstillæg på 32,43 kr. pr. time til lærere m.fl., der varetog specialundervisning i særlige klasser eller andre enheder svarende til klasser (§ 5, stk. 8 i overenskomsten).

Pr. 1. august 2015 bortfaldt dette funktionstillæg i overenskomsten. Lærere m.fl., der både før og efter den 1. august 2015 varetog specialundervisning i særlige klasser eller andre enheder svarende til klasser, skulle pr. 1. august 2015 oppebære et personligt tillæg jf. ny § 5, stk. 8a i overenskomsten. Størrelsen af dette personlige tillæg skulle årligt udgøre størrelsen af udbetalingerne i skoleåret 2014-15 omregnet til grundbeløb i 31.3.2000-niveau, som fremover ville blive reguleret med den aktuelle reguleringsprocent. Dette personlige tillæg oppebæres så længe vedkommende varetager den pågældende [undervisning].

En række lærere i Syddjurs Kommune med dette personlige tillæg, skulle pr. 1. august 2016 ikke længere varetage undervisning i specialklasse(r). Grundlaget for det personlige tillæg bortfaldt dermed.

I den forbindelse opstod der en uenighed mellem Syddjurs Kommune og Djurs Lærerforening om varslingen af tillægsbortfaldet over for de enkelte berørte. Uenigheden blev behandlet på et møde mellem kommunen og kredsen d. 20. januar 2017.

Kredsens opfattelse var, at bortfaldet af tillægget medførte en så væsentlig lønnedgang for den enkelte, at bortfaldet skulle varsles med den enkeltes individuelle opsigelsesvarsel. Dette var imidlertid ikke sket, så konsekvensen af dette var efter kredsens opfattelse, at tillægget først kunne bortfalde for den enkelte, når varslingsperioden var udløbet.

Kommunens opfattelse var, at jf. § 5, stk. 8a oppebæres tillægget kun så længe vedkommende varetager den pågældende undervisning, og at nedlæggelsen af specialklasserne havde indgået i skoleårets planlægning, hvorfor der ikke skulle gives yderligere individuelt varsel.

Foreningens opfattelse:

Funktionsløn er defineret som løn baseret på funktioner (arbejds- og ansvarsområder), der er knyttet til den enkelte stilling/gruppe af stillinger (overenskomstens § 5, stk 1).

I den oprindelige Aftale om ny løndannelse mellem KTO og de kommunale arbejdsgivere med virkning fra 1. april 1998, som jeg har vedlagt uddrag af, hed det vedr. ophør af aftaler om funktionsløn:

”b. Funktionsbestemte lønforbedringer med hjemmel i decentrale eller centrale aftaler kan ophøre i de tilfælde, hvor funktionen bortfalder for den pågældende, og forudsætningerne for lønforbedringen var knyttet til varetagelse af den bestemte funktion”.

Så princippet er, at al Funktionsløn oppebæres, så længe funktionen varetages.

Nar det i overenskomsten § 5, stk. 8a om det personlige tillæg er specificeret:

”Det personlige tillæg oppebæres som en personlig ordning, så længe vedkommende varetager den pågældende undervisning”

skyldes det ikke, at det er et funktionstillæg. Det skyldes, at det er defineret som et ”personligt tillæg”, og personlige tillæg er normalt defineret som tillæg, der oppebæres så længe den ansatte forbliver i stillingen. Det var ikke meningen med dette ”personlige” tillæg. Parterne LC og KL var ved indførelsen af dette tillæg enige om, at tillægget kun oppebæres så længe vedkommende varetager den pågældende undervisning. Det ”personlige” i dette tillæg går på, at størrelsen er personligt udregnet.

For at undgå misforståelser og uklarhed om ”personligt tillæg” i denne bestemmelse, besluttede parterne at specificere dette med formuleringen: ”Det personlige tillæg oppebæres som en personlig ordning, så længe vedkommende varetager den pågældende undervisning”.

Formuleringen siger dog intet om eventuel varsling af tillæggets bortfald. I det vedlagte uddrag af den oprindelige aftale om ny løndannelse er en bemærkning til ovennævnte bestemmelse vedr. varsling:

”Ad Pkt. b: Opmærksomheden henledes på, at op-
hør af lønforbedringen kan medføre vilkårsæn-
dringer for den enkelte ansatte, som skal behand-
les efter overenskomstens bestemmelser”.

Og da lærerne er tillagt funktionærstatus jf. overenskomstens § 9 er Funktionærlovens bestemmelser og retspraksis gældende. Således skriver Lars Svenning Andersen i sin bog ”Funktionærret 3. udgave” på side 185 om varsling:

”Det kan konkret være vanskeligt at vurdere,
hvornår ændringer er så væsentlige, at de skal
varsles med funktionærlovens opsigelsesvarsel.

...

Ændringer, der indebærer en forringelse af indtje-
ningsmulighederne, er ligeledes altid væsentlige.”

Pa baggrund af ovenstående skal Danmarks Lærerforening fore-
slå, at det ydes følgende ansatte følgende kompensation for
manglende varsel vedr. bortfald af det personlige tillæg jf. over-
enskomstens § 5, stk. 8 a.:

...”

Den 1. oktober 2018 blev sagen drøftet på et mæglingssmøde i KL med delta-
gelse af repræsentanter for klager og indklagede.

I et referat af mødet anføres bl.a.:

”LC anførte, at det er LC’s opfattelse, at Syddjurs Kommune ved
bortfald af funktionstillæg for varetagelse af specialundervis-
ning/specialpædagogisk bistand i særlige klasser eller andre en-
heder svarende til klasse, jf. § 5, stk. 8A i Overenskomst for læ-
rere m.fl. i folkeskolen og ved specialundervisning for voksne,
skal varsle bortfaldet af tillægget med den ansattes individuelle
opsigelsesvarsel, såfremt der ud fra en konkret vurdering er tale
om en væsentlig vilkårsændring.

LC bemærkede, at forud for OK 15, da funktionstillægget var et
timebaseret tillæg, skete der tilsvarende varsling med den ansat-
tes individuelle opsigelsesvarsel, såfremt bortfaldet af tillægget
udgjorde en væsentlig vilkårsændring.

LC gør endvidere gældende, at LC og KL ved OK 15 ikke har aftalt
at fravige den sædvanlige arbejdsretlige grundsætning om, at en
væsentlig vilkårsændring skal varsles med det individuelle opsi-
gelsesvarsel, ved bortfald af funktionstillægget samt overens-
komstens § 9 om, at for ansatte gælder vilkår svarende til funk-
tionærlovens bestemmelser.

Såfremt LC og KL skulle have indgået en aftale, der fraviger det sædvanlige retlige udgangspunkt samt overenskomstens § 9, ville dette have fremgået eksplicit af forhandlingsprotokollen, hvilket det ikke gør.

KL anførte, at parterne ved O.15 aftalte, at tillægget for undervisning i specialklasser, jf. den daværende overenskomsts § 5, stk. 8 skulle falde bort. Det var en del af aftalen at etablere en personlig ordning bestående i et personligt tillæg, som udbetales så længe den enkelte lærer varetager den pågældende undervisning. Det var ikke en del af den personlige ordning, at der skulle gives yderligere varsel over for den enkelte medarbejder.

Det er KL's synspunkt, at den kollektive aftale - uanset om den måtte indeholde forringelser for den enkelte medarbejder - er direkte gældende i det enkelte ansættelsesforhold. Det er således KL's opfattelse, at det er en følge af den kollektive aftale, at de centrale parter har gjort op med eventuelle underliggende individuelle forhold.

Enighed kunne ikke opnås.”

Tilsvarende mæglingsmøder har den 3. oktober og 20. november 2018 været afholdt vedrørende Middelfart og Randers Kommuner.

Der er enighed om, at de bortfaldne tillæg i de omtalte kommuner har ligget mellem ca. 850 og ca. 3.000 kr. pr. måned og udgjort mellem ca. 2 og 7 % af de pågældende læreres samlede løn pr. måned.

Klageren har fremlagt en række overenskomster og aftaler mv. fra andre områder. Der er enighed om, at de ikke umiddelbart kan anvendes på det foreliggende spørgsmål.

6. Forklaringer

Q har forklaret bl.a., at han er konsulent i Danmarks Lærerforening og har deltaget i overenskomstforhandlinger siden 2002, særligt på lønområdet. Ved forhandlingerne i 2015 deltog han i de afsluttende møder. Spørgsmålet om arbejdstid var det vigtigste, men der kunne ikke opnås enighed, og derfor kom der fokus på bl.a. lønspørgsmål. Den nye ordning efter § 5, stk. 8 a, kom ind i sidste øjeblik. Der var enighed om, at den gamle tillægsordning efter § 5, stk. 8, skulle bortfalde, og som en overgangsordning skulle der være et fast personligt tillæg til en ”lukket gruppe” af ansatte, der både før og efter 1. august 2015 varetog undervisning som nævnt i bestemmelsen.

Spørgsmålet om bortvarsling af tillæg efter § 5, stk. 8 a, blev ikke berørt under forhandlingerne, men hans udgangspunkt var, at der skulle ske varsling med den enkelte lærers individuelle opsigelsesvarsel. Han støttede sig til overenskomstens § 9, der siger, at der for ansatte gælder vilkår svarende til funktionærloven, medmindre der er aftalt fravigelser. Han forstår bestemmelsen i § 5, stk.

7, på samme måde og havde derfor ikke behov for at komme nærmere ind på det i forhandlingerne. Når man i § 5, stk. 8 a, bruger udtrykket ”så længe vedkommende varetager den pågældende undervisning”, skyldes det, at der efter bestemmelsen er tale om et personligt tillæg, og sådanne tillæg har man normalt i hele ansættelsen. Det var ikke meningen her, og det var det, man ville markere. Han lægger ikke vægt på det, der er anført i bl.a. FAQ, idet der alene er tale om en afskrift af overenskomsten.

Han har ikke nærmere kendskab til praksis inden 1. august 2015 med hensyn til bortfald af tillæg efter § 5, stk. 8, og har derfor ikke eksempler på, at sådanne bortfald blev varslet med opsigelsesvarslet. Han mener imidlertid, at det skete ved væsentlig lønnedgang, for ellers ville Lærerforeningen have hørt om det. Han ved heller ikke, om lærere, der ikke fortsatte specialundervisning efter 1. august 2015, og hvis tillæg derfor bortfaldt efter stk. 8 a, fik varslet dette.

P har forklaret, at hun er arbejdsgiverpolitisk chef i KL. Hun deltog i overenskomstforhandlingerne i 2015. Under den tidligere ordning efter overenskomstens § 5, stk. 8, kunne timetallet for lærerne variere meget, og der kunne være år, hvor man slet ikke havde specialundervisning. Hun er ikke bekendt med, at ændringer som følge heraf blev varslet – heller ikke, selv om de var væsentlige – og efter hendes opfattelse var der ikke pligt til varsling. Hun har aldrig drøftet spørgsmålet med lærersiden.

Ved overenskomsten i 2015 blev mange løndele omlagt. Parterne var enige om, at tillægsordningen efter § 5, stk. 8, skulle bortfalde, således at midlerne kunne anvendes på andre løndele. Fra lærerside mente man imidlertid, at der måtte være en overgangsordning, og det er den, man etablerede med bestemmelsen i stk. 8 a. Ordningen var ufinansieret. Efter hendes opfattelse skal udtrykket ”så længe vedkommende varetager den pågældende undervisning” forstås bogstaveligt, også fordi det svarer til praksis under den tidligere ordning. Spørgsmålet blev ikke drøftet under forhandlingerne. FAQ blev udarbejdet af KL og Lærernes Centralorganisation i fællesskab, idet parterne sammen forsøgte at finde svar på de relevante spørgsmål. Heller ikke her blev spørgsmålet om bortvarsling af tillæg efter § 5, stk. 8 a, drøftet.

Q har forklaret bl.a., at han fra 1997 og indtil begyndelsen af 2015 var ansat i KL. Han forhandlede overenskomster på lærerområdet. I dag er han personalechef i Glostrup Kommune. Mens han var i KL, besøgte han formentlig 4-500 folkeskoler og analyserede deres aktivitetsplaner mv. Under den tidligere ordning efter overenskomstens § 5, stk. 8, kunne tillægget variere meget fra år til år, og det kunne i nogle år gå i 0 for den enkelte lærer. Dette blev ikke varslet, og han har aldrig hørt det problematiseret fra lærerside. Efter at han blev ansat i Glostrup Kommune, hjalp han KL med FAQ. Spørgsmålet om varsling blev ikke diskuteret.

7. Parternes argumenter

Klager har overordnet anført navnlig, at bortfald af de omhandlede tillæg skal varsles med den pågældende ansattes individuelle opsigelsesvarsel i tilfælde,

hvor bortfaldet udgør en væsentlig vilkårsændring i ansættelsesforholdet. De tillæg, der er omfattet af den foreliggende sag, har alle en størrelse, der indebærer, at ændringen er væsentlig.

Det følger af overenskomstens § 9, at funktionærlovens bestemmelser gælder for lønmodtagere omfattet af overenskomsten, medmindre der er aftalt fravigelser. Udgangspunktet er derfor, at arbejdsgiveren ikke ensidigt kan ændre væsentligt i individuelle ansættelsesvilkår uden at varsle med det individuelle opsigelsesvarsel. En fravigelse af dette udgangspunkt kræver sikre holdepunkter i det kollektive aftalegrundlag, og sådanne holdepunkter foreligger ikke. Det blev således ikke i forbindelse med indgåelsen af overenskomsten aftalt, at de kommunale arbejdsgivere skulle kunne bortvarsle uden iagttagelse af de individuelle opsigelsesvarsler.

Der kan ikke lægges vægt på, at tillægget efter overenskomstens § 5, stk. 8 a, oppebæres "så længe vedkommende varetager den pågældende undervisning". Baggrunden for denne formulering er, at der efter overenskomsten er tale om et personligt tillæg. Et sådant tillæg oppebæres normalt så længe, den pågældende er ansat, og meningen med formuleringen er at markere, at det ikke er tilfældet her. Der er derimod ikke med formuleringen taget stilling til spørgsmålet om varsling af bortfald af tillægget.

Da hver af lærerne skulle have haft tillæggene udbetalt til et forud fastsat forfaldstidspunkt, har de krav på, at tillægget efterbetales med tillæg af procesrente fra den dag, hvor læreren modtog anden løn for den pågældende periode.

Der er ikke grundlag for at tage indklagedes subsidiære påstande under påkendelse. Indklagede har ikke retlig interesse i dette.

Indklagede har overordnet anført navnlig, at overenskomstens § 5, stk. 8 a, må forstås i overensstemmelse med sin ordlyd. Det følger af bestemmelsen, at visse lærere oppebærer et personligt specialundervisningstillæg, og at tillægget "oppebæres som en personlig ordning, så længe vedkommende varetager den pågældende undervisning". Det er således udtrykkeligt aftalt, at tillægget kun oppebæres, mens undervisningen varetages, og det må derfor også anses for aftalt, at tillægget falder bort, når undervisningen ophører.

Dette svarer til, hvad parterne i anden sammenhæng har tilkendegivet. Det fremgår f.eks. af Danmarks Lærerforenings medlemsorientering, at tillægget oppebæres, "så længe man underviser i specialklasser". Det fremgår ikke, at tillægget herudover skal opsiges med den enkelte lærers individuelle opsigelsesvarsel. Det samme anføres i parternes fælles FAQ. Det kan derfor ikke lægges til grund, at det var parternes hensigt, at tillægget skulle varsles bort med lærernes individuelle opsigelsesvarsel. Der er netop tale om en aftalt fravigelse af et almindeligt funktionærretligt princip, og en sådan fravigelse kan ske efter overenskomstens § 9.

Det anførte stemmer også med tidligere praksis efter overenskomstens § 5, stk. 8. Det må således lægges til grund, at ændringer eller bortfald af tillæg efter denne bestemmelse ikke blev varslet med individuelt opsigelsesvarsel.

Hvis klager får medhold i, at det personlige specialundervisningstillæg skal bortvarsles med individuelt opsigelsesvarsel, kan kommunerne ikke være forpligtede til at igangsætte et formelt opsigelsesvarsel. En orientering til en lærer om, at den pågældende fra et givent tidspunkt ikke længere skal varetage specialundervisning, må således være et tilstrækkeligt varsel. F.eks. vil mange lærere flere måneder forud for et nyt skoleår være orienteret om, at de ikke længere skal udføre specialundervisning.

8. Opmandens begrundelse og resultat

Sagen angår, om en lærers individuelle opsigelsesvarsel skal iagttages ved bortfald af personlige tillæg i henhold til § 5, stk. 8 a, i overenskomst for lærere m.fl. i folkeskolen og ved specialundervisning for voksne (2015).

Efter den nævnte bestemmelse ydes der pr. 1. august 2015 et ikke-pensionsgivende personligt tillæg til lærere, (skole)konsulenter og børnehaveklasseledere, der både før og efter denne dato varetager undervisning i henhold til overenskomstens § 5, stk. 8. Tillægget svarer til tillægget efter § 5, stk. 8, beregnet på baggrund af udbetalinger i skoleåret 2014-2015 og oppebæres som en personlig ordning, så længe vedkommende varetager den pågældende undervisning.

Tillægget oppebæres således, "så længe vedkommende varetager den pågældende undervisning." Dette må naturligt forstås på den måde, at tillægget uanset individuelt opsigelsesvarsel bortfalder fra det tidspunkt, hvor læreren ophører med undervisningen. I tilfælde, hvor den heraf følgende lønændring er væsentlig, indebærer ordningen en fravigelse af retsstillingen efter funktionærloven, men en sådan fravigelse kan efter overenskomstens § 9 aftales mellem parterne – herunder ved bestemmelser, som efter deres indhold fastsætter en anden retsstilling.

Spørgsmålet er herefter, om der er holdepunkter for at forstå bestemmelsen i stk. 8 a på en anden måde, end hvad der som anført naturligt følger af dens ordlyd.

Der er enighed om, at den foreliggende problemstilling ikke blev drøftet mellem parterne ved overenskomstforhandlingerne i 2015. Klagerens forståelse af bestemmelsen er endvidere ikke kommet til udtryk i Danmarks Lærerforenings orientering til sine medlemmer ("Aftaleresultatet 2015") eller i parternes fælles FAQ af 6. november 2015.

Heller ikke de foreliggende oplysninger om praksis efter den tidligere bestemmelse i § 5, stk. 8, kan begrunde klagerens forståelse af stk. 8 a. Efter navnlig Qs forklaring må det således lægges til grund, at der efter denne praksis ikke blev varslet i henhold til opsigelsesreglerne ved ændringer i tillægget, heller ikke hvis disse ændringer var væsentlige.

Tilbage står, om den omstændighed, at tillægget efter § 5, stk. 8 a, er personligt, kan begrunde en forståelse af bestemmelsen, hvorefter bortfald af tillæg skal varsles med individuelt opsigelsesvarsel. Dette skulle bygge på, at udtrykket ”så længe vedkommende varetager den pågældende undervisning” alene markerer, at tillægget ikke – som normalt ved personlige tillæg – oppebæres under hele ansættelsen, mens der ikke er taget stilling til, med hvilket varsel tillægget kan bringes til ophør.

Bestemmelsen i stk. 8 a er imidlertid i forhold til stk. 8 en overgangsbestemmelse, og det måtte derfor kræve særlige holdepunkter at antage, at der er tilrettet en anden varslingsordning, end hvad der fulgte af praksis efter sidstnævnte bestemmelse (jf. ovenfor om denne praksis). Sådanne holdepunkter foreligger efter min opfattelse ikke.

Sammenfattende finder jeg, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at forstå bestemmelsen i § 5, stk. 8 a, som anført af klageren, og jeg tager derfor indklagedes påstand om frifindelse til følge.

Der er herefter ikke anledning til at tage stilling til parternes øvrige påstande.

T h i b e s t e m m e s :

KL frifindes.

Parterne skal betale egne sagsomkostninger og skal hver betale halvdelen af opmandens honorar.

København, den 11. februar 2022

Jørgen Steen Sørensen